

Одеський національний медичний університет
Факультет медичний
Кафедра нормальної і патологічної клінічної анатомії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Секційно-біопсійна діагностика»

Обсяг курсу	3,0 кредити ЄКТС, 90 год.
Семестр, рік навчання	X семестр, V рік навчання
Дні, час, місце	м. Одеса, Валіховський провулок, 3а, кафедра нормальної та патологічної клінічної анатомії, морфологічний корпус ОНМедУ, 2 поверх. База кафедри: Прозектура, університетська клініка, вул. Тіниста, 8.
Викладачі	<p>1. Аппельханс Олена Леонідівна – завідувача кафедри нормальної та патологічної клінічної анатомії, д.мед.н., професор; Контактний телефон: +38-067-484-20-52; sonshine22@ukr.net</p> <p>2. Литвиненко Маріанна Валеріївна – доцент кафедри нормальної та патологічної клінічної анатомії, к.мед.н, доцент; Контактний телефон: +38-066-754-55-26; prozektor777@gmail.com</p> <p>3. Ситнікова Варвара Олександрівна – д.мед.н., професор кафедри; +38-067-450-41-10; patanonmedu@ukr.net</p> <p>4. Олійник Нина Миколаївна – к.мед.н., доцент кафедри; +38-067-994-37-04; ninaoleynik46@gmail.com</p> <p>5. Бурячківський Едуард Станіславович – к.мед.н., доцент кафедри; +38-068-255-52-12; edik1973@ukr.net</p> <p>6. Нарбутова Тамара Євгенівна – к.мед.н., асистент кафедри; +38-096-998-02-38; t.narbutova@ukr.net</p> <p>7. Васильєв Владислав Володимирович – асистент кафедри; +38-094-948-62-79; vladislav3v@ukr.net</p> <p>8. Арьомов Олександр Валентинович– к.мед.н., асистент кафедри; +38-067-858-76-81; art_onkol@ukr.net</p> <p>9. Сивий Сильвестор Михайлович - асистент кафедри; +38-067-899-20-36; sylvestr.syvyi@onmedu.edu.ua</p> <p>10. Савенко Тетяна Олександрівна - асистент кафедри; +38-093-690-90-90; Savenko2903@gmail.com</p> <p>11. Логачова Алла Іванівна - асистент кафедри; +38-067-485-66-97; Pathdep.uc@gmail.com</p>
Контактний телефон	(048) 728-54-17
E-mail	anatomy@onmedu.edu.ua

Консультації	<p>Консультації проводяться викладачами кафедри за графіком: Очні консультації: четвер з 15.00 до 17.00; субота з 9.00 до 13.00 Он-лайн консультації: четвер з 15.00 до 17.00; субота з 9.00 до 13.00 https://moodle.odmu.edu.ua/ або через <i>Microsoft Teams/Telegram/viber/Zoom</i></p>
---------------------	--

КОМУНІКАЦІЯ здійснюється за допомогою E-mail кафедри: anatomy@onmedu.edu.ua, а також за допомогою месенджерів Viber та Telegram і через сайти www.anatom.in.ua, <https://anatom.ua>/<https://meduniver.com/Medical/Anatom>

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є структурне підґрунтя хвороб людини для поглибленого засвоєння фундаментальних основ медицини та клінічної картини захворювань із подальшим використанням одержаних знань у практичній роботі лікаря.

Пререквізити курсу: нормальна анатомія, фізіологія, гістологія, патоморфологія, патологічна фізіологія, пропедевтика внутрішньої медицини, фармакологія, загальна хірургія;

Мета вивчення дисципліни – оволодіння студентами методом клініко-анатомічного аналізу біопсійного, операційного та секційного матеріалу і принципами формулювання діагнозу, технікою розтину та оформлення патологоанатомічної документації.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- 1) закладення основ знань щодо організації патологоанатомічної служби в Україні та її призначення;
- 2) вивчення студентами методів діагностики патологічних процесів та захворювань шляхом дослідження біоптатів та післяопераційного матеріалу (світова та електронна мікроскопія, імуногістохімія, ауторадіографія, гістохімія і цитохімія);
- 3) вивчення значення клініко-анатомічного аналізу як методу знань обставин виникнення захворювань, особливостей їх перебігу, причин та механізмів смерті, їх розвитку (морфогенез), структурних основ одужання, ускладнень та наслідків хвороб;
- 4) визначення структури клінічного та патологоанатомічного діагнозів (основне захворювання, ускладнення його, супутні захворювання, причина смерті), а також поняття: комбіноване основне захворювання, конкуруюче, поєднане та фонове з застосуванням Міжнародної класифікації хвороб X перегляду (1995 рік).
- 5) розглядання варіантів патоморфозу захворювань, що виникають у зв'язку з умовами життя людини, що змінюються, та внаслідок різноманітних лікувальних заходів (патологія терапії);

б) надання інформації щодо морфологічних і клінічних проявів хвороб на всіх етапах їх розвитку, узагальнення навичок клініко-анатомічного аналізу, синтетичного аналізу діагностичних ознак хвороб і вірного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях;

7) визначення ролі клініко-анатомічних конференцій, лікувально-контрольної комісії та комісії по вивченню смертельних наслідків.

Здатність продовжувати подальше самостійне навчання: використовувати знання для засвоєння постреквізитних клінічних дисциплін.

Програмні результати навчання

Студент повинен **знати**:

– загальні та спеціальні фундаментальні і професійно-орієнтовані знання, умінь, навичок, компетентності, необхідні для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

Студент повинен **вміти**:

– застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

– зібрати інформацію про пацієнта

– оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

– встановлення попереднього патолого-анатомічний діагнозу захворювання

– визначення характеру, принципів лікування захворювань

– виконання медичних маніпуляцій

– оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення

– описувати морфологічні (макроскопічні, мікроскопічні та ульт-раструктурні) зміни тканин і органів при типових патологічних процесах і хворобах

– на підставі описування робити висновок про характер патологічного процесу та його клінічні прояви

– оцінювати результати розтину

– оцінювати морфологічні зміни в біопсійному та секційному матеріалах

– аналізувати морфологічні прояви хвороб

– аналізувати структурне підґрунтя розвитку хвороб та їх клінічних проявів, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків із подальшим використанням одержаних знань у практичній роботі лікаря

– проводити диференційну діагностику між патологічними процесами.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (10 год.), практичних (30 год.), організації самостійної роботи студентів (50 год.).

Методи навчання Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є лекції, практичні заняття і самостійна робота студентів (СРС).

Практичні заняття передбачають:

1) дослідження студентами організаційної структури патологоанатомічної служби та наказів МОЗ України, які регламентують її роботу, в тому числі знання документації патологоанатомічного бюро і патологоанатомічних відділень;

2) участь у розтині та оформленні протоколу патологоанатомічного розтину, знання порядку заповнення та видачі лікарського свідоцтва про смерть, лікарського свідоцтва про перинатальну смерть;

3) правила дослідження біопсійного й операційного, цитологічного матеріалу, межі біопсій, форму відповіді патологоанатома на біопсію;

4) участь у клініко-анатомічній конференції, підготовку та проведення її, знати задачі лікувально-контрольних комісій і комісії по вивченню смертельних наслідків;

5) знати деонтологічні та етичні аспекти в патологоанатомічній практиці.

Зміст дисципліни

Теми лекцій: 1. Предмет та завдання патологоанатомічної служби. Методи патологоанатомічних досліджень. Техніка проведення розтинів. 2. Некроз-визначення, терміни і фази розвитку, наслідки. Патологічна анатомія поліорганної недостатності, постішемично-реперфузійні пошкодження органів. 3. Принципи формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Складання патологоанатомічного діагнозу. 4. Патологоанатомічна документація. Правила оформлення «Лікарського свідоцтва про смерть». 5. Метод дослідження біопсійного, операційного матеріалу та послідів. Правила дослідження і порядок оформлення документації щодо дослідження морфологічного матеріалу.

Теми практичних занять: 1. Завдання, методи та організація патологоанатомічної служби, її місце у системі охорони здоров'я України. Основні принцип організації патологоанатомічної служби у лікувально-профілактичних закладах. Основна патологоанатомічна документація (накази, положення, інструкції). Обов'язкові форми медичної документації в патологоанатомічному установі (підрозділі). 2. Метод дослідження біопсійного, операційного матеріалу та послідів. Правила дослідження і порядок оформлення документації щодо дослідження морфологічного матеріалу. Участь у макроскопічному вивченні, вирізання, маркуванні матеріалів для прижиттєвої морфологічної діагностики. 3. Аналіз і оцінка результатів морфологічного дослідження біоптатів, операційних матеріалів, послідів. Роль морфологічних досліджень у комплексі обстеження і

лікування хворих. 4. Патологоанатомічний розтин померлого (дорослої людини, новонародженого, мертвонародженого або плоду). Значення розтину як достовірного джерела інформації про причини смерті людини і смертності населення, про якість діагностики та лікування в лікувально-профілактичних установах. Порядок проведення розтину і оформлення патологоанатомічної документації щодо нього. Правила оформлення «Лікарського свідоцтва про смерть», «Лікарського свідоцтва про перинатальну смерть». Порядок оформлення протоколу патологоанатомічного розтину трупа. 5. Особливості розтинів померлих від інфекційних хвороб і особливо небезпечних інфекцій. 6. Порядок проведення розтину тіл осіб, померлих з підозрою на коронавірусну хворобу (COVID-19). Вимоги до організації поховання померлих від інфекцій, спричинених COVID-19. 7. Термінальні стани організму. Визначення. Механізми та етапи розвитку. Патологія реанімації. Поняття про реанімаційну патологію, стадії розвитку, хвороби оживленого організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики. Раптова серцева смерть. Сучасні уявлення, причини і механізми розвитку, морфологічні прояви гострої серцевої недостатності і фібриляції шлуночків. Морфологічні основи та еквіваленти аритмій. 8. Патологічна анатомія поліорганної недостатності. Основи Танатологія. Смерть, механізми, ознаки. Біологічні, медичні, соціальні аспекти внаслідок хронічного невиліковного захворювання. Поняття танатогенеза. Структурні механізми припинення діяльності життєво важливих органів при природному перебігу хвороби. Ускладнення припинення роботи серця, легенів, головного мозку, нирок, печінки. 9. Принципи формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Складання патологоанатомічного діагнозу. Клініко-морфологічний аналіз матеріалів проведеного патологоанатомічного розтину трупа в аспекті оцінки якості прижиттєвої діагностики та лікування (патологоанатомічна експертиза). Співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Категорії розбіжностей діагнозів. Написання патологоанатомічного епікризу. 10. Особливості перебігу, мінливість захворювань. Патоморфоз захворювань (природний і індукований). Патологія діагностичних і лікувальних процедур (ятрогенія). 11. Підготовка і проведення засідання лікувально-контрольної комісії, комісії по вивченню смертельних наслідків та клініко-анатомічної конференції. Деонтологічні і етичні аспекти в патологоанатомічній практиці. 12. Підсумкове заняття. Диференційний залік.

Теми самостійної роботи студентів: 1. Історія розвитку патологоанатомічної служби в Україні. 2. Метод дослідження біопсійного, операційного матеріалу та послідів. Правила дослідження і порядок оформлення документації щодо дослідження морфологічного матеріалу. 3. Правила взяття й обробки матеріалу, отриманого з різних органів і патологічних утворень. 4. Біологічна смерть - визначення, причини і терміни розвитку при природному перебігу хвороби. Ранні та пізні ознаки біологічної смерті і смерті реанімованого хворого. Морфологічна характеристика трупних змін. 5. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ) – нормативний

документ, що забезпечує єдність методичних підходів та міжнародну верифікацію матеріалів. МКХ 10-го та 11-го перегляду. Робота з Міжнародною класифікацією хвороб X перегляду (1995 р.) згідно патологоанатомічного діагнозу розтину. 6. Порядок призначення і проведення патологоанатомічних розтинів трупів. Загальні положення. Порядок проведення розтинів трупів осіб, померлих в стаціонарі. Порядок проведення розтинів трупів осіб, померлих поза стаціонаром. Порядок проведення розтинів трупів новонароджених і мертвонароджених, дитячих трупів. 7. Методи патологоанатомічного розтину трупа. Особливості розтину трупа новонародженого, мертвонародженого або плоду. 8. Підготовка і проведення засідання лікувально-контрольної комісії, комісії по вивченню смертельних наслідків та клініко-анатомічної конференції. Деонтологічні і етичні аспекти в патологоанатомічній практиці. 9. Патоморфологічні основи реанімації та інтенсивної терапії, їх зв'язок з судово-медичною оцінкою змін органів та тканин. 10. Порядок рецензування історії хвороби. 11. Підготовка до диференційного заліку.

Рекомендована література:

Основна:

- 1) Интерпритация биопсий в педиатрии / под. ред. А.Н. Хусейн; пер. с англ. под общей ред. Ф.Г. Забозлаева. – М.: Практическая медицина, 2019. – 448с.
- 2) Кумар В. Основи патології за Роббінсом : пер 10-го англ. вид. : у 2 т. / Віней Кумар, абдул К. Аббас, Джон К. Астер ; наук. ред. пер. проф.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. – К. : ВСВ “Медицина”, 2019. – XII, 420с.
- 3) Криволапов Ю.А. Макроскопическое исследование биопсийного и операционного материала. Руководство для врачей-патологоанатомов / под. ред. Ю.А. Криволапова. – М.: Практическая медицина, 2019. – 352с.
- 4) Методики морфологічних досліджень / М.М. Багрій, В.А. Діброва, О.Г. Пападинець, М.І. Грищук; за ред. М.М. Багрія, В.А. Діброви. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 328с.
- 5) Старченко І.І. Практикум з біопсійно-секційного курсу / І.І. Старченко, А.П. Гасюк, С.А. Проскурня, Н.В. Ройко, Б.М. Филенко, О.К. Прилуцький. - Потава. 2016. - 163 с.

Додаткова:

- 1) Sorokina I.V. Biopsy-autopsy course (clinical pathology) / I.V.Sorokina, V.D. Markovskiy. – Kharkiv, 2012. – 60 с.
- 2) Патоморфологія: нац. підруч. / В.Д.Марковський, В.О.Туманський І.В. Сорокіна та ін., за ред. В.Д. Марковського, В.О. Туманського. — К.: ВСВ «Медицина». 2015— 936с., кольор.вид. ISBN 978-617-505-450-5

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД). Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. Застосовуються такі засоби діагностики рівня

підготовки студентів: комп'ютерні тести; розв'язування ситуаційних задач; структуровані письмові роботи; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь (оцінка знань та вмінь аналізувати та трактувати як уміння та навички патологоанатома при вивченні тих чи інших патологічних процесах з питань з секційного курсу, та особливостей заповнення медичних документів з питань організації та роботи патологоанатомічної служби згідно наказам МОЗ України та роботи прозектури. Оформлення протоколу розтину а також питань, які визначені в переліку робочої навчальної програми дисципліни (РНПД) та ОКХ спеціальності.

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни (ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність (ПНД) у багатобальну шкалу, для секційного курсу, проводиться відповідно до таблиці 1.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності студента

Поточний контроль передбачає 100% опитування студентів групи з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів заняття – тестового контролю, усного опитування, опису препаратів. На кожному практичному занятті викладач оцінює знання кожного студента за чотирибальною системою «5-4-3-2», із яких викладач визначає середню арифметичну оцінку (за кожен складову), яку переводять у бали згідно розподілу, визначеного кафедрою. Якщо під час визначення балів за заняття середньоарифметична оцінка становить «2», то це відповідає 0 кількості балів.

Вага кожної теми у межах терміну вивчення дисципліни однакова.

Диф. залік студента оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою.

– оцінка «відмінно» виставляється студенту, який систематично працював протягом навчального року, показав під час іспиту різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати практичні завдання з опису макро- та мікропрепаратів, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);

– оцінка «добре» виставляється студенту, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою практичні завдання з опису макро- та мікропрепаратів, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);

– оцінка «задовільно» виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням практичних завдань з опису макро- та мікропрепаратів, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях на теоретичні запитання і при виконанні практичних завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);

– оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою практичних завдань з опису макро- та мікропрепаратів, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

Оцінювання самостійної роботи. Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому контролі.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні дисципліни набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Конкретні форми підсумкового контролю з секційно-біопсійного курсу визначаються у робочій навчальній програмі.

Проведення підсумкового заняття. Підсумкове заняття (далі – ПЗ) обов'язково проводиться протягом семестру за розкладом, під час занять у кожному розділі дисципліни.

Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи.

Матеріали для підготовки до ПЗ розміщені на інформаційному стенді, у вигляді:

- різноманітних баз тестових завдань з секційно-біопсійного курсу;
- критеріїв оцінки знань і умінь здобувачів освіти;
- графіку консультацій та відпрацювання пропущених занять здобувачами освіти впродовж семестру.

Критерії оцінки знань студентів за поточну навчальну діяльність.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»). Складові традиційної оцінки:

1. Опитування – 50% традиційної оцінки (2 бали традиційної оцінки).

Опитування оцінюється наступним чином:

0 балів – студент не знає відповіді на питання або відмовляється відповідати.

1 бал – студент відповідає на питання, але допускає суттєві помилки або відповів не в повному обсязі.

2 бали – студент в повному обсязі і безпомилково відповів на питання.

Студент має право на нарахування 1 додаткового балу за активну участь в опитуванні (доповнення на питання, на які не змогли дати відповіді інші студенти), але в сумі не більше 3 балів традиційної оцінки за опитування.

2. Контроль практичних навичок та умінь (аналіз макро- та мікроскопічних змін органів та систем при розтині померлого від захворювань, уміння заповнити лікарські свідоцтва про смерть та перинатальну смерть, уміння підготувати та провести клініко-анатомічну конференцію, знання видів біопсійного матеріалу) - 50% традиційної оцінки (2 бали традиційної оцінки).

Контроль практичних навичок оцінюється наступним чином:

0 балів – студент не виконав або неправильно виконав практичні навички та уміння;

1 бал – студент виконав практичні навички та уміння, але припустився суттєвих помилок;

2 бали – студент правильно виконав практичні навички та уміння.

Студент допускається до складання заключного контролю, якщо середній бал поточної успішності більш ніж 3,00.

Оцінювання самостійної роботи студентів.

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття.

Критерії оцінки знань студентів на заключному контролі.

Диференційований залік передбачає оцінювання трьох компонентів:

1. 40 тестових завдань – оцінка «відмінно» виставляється за умови правильних відповідей на 38-40 тестових завдань, оцінка «добре» виставляється за умови правильних відповідей на 34-37 тестових завдань, оцінка «задовільно» виставляється за умови правильних відповідей на 30-33 тестових завдань, оцінка «незадовільно» виставляється за умови правильних відповідей на 29 і менше тестових завдань;

2. 2 ситуаційні задачі на встановлення патологоанатомічного діагнозу. Під час розв'язання ситуаційної задачі студент повинен визначити:

- а) основне захворювання;
- б) ускладнення основного захворювання;
- в) супутні захворювання;
- г) безпосередню причину смерті.

Оцінка «відмінно» виставляється за умови правильних відповідей на всі пункти, оцінка «добре» виставляється за умови правильних відповідей на пункти «а», «б» або «в» та «г», оцінка «задовільно» виставляється за умови правильних відповідей тільки на пункти «а», та «г», оцінка «незадовільно»

виставляється за умови, що студент неправильно визначив основне захворювання.

3. 1 контрольне запитання з переліку. Оцінка «відмінно» виставляється за умови відповіді в повному обсязі, оцінка «добре» виставляється у випадку, якщо студент правильно відповідає на контрольне запитання, але допускає незначні помилки, оцінка «задовільно» виставляється у випадку, якщо студент правильно характеризує тільки основні поняття, оцінка «незадовільно» виставляється за умови, якщо студент неправильно відповідає на питання, путається в основних поняттях або відмовляється відповідати.

Загальна оцінка по диференційованому заліку виставляється як середня арифметична з оцінок по трьом компонентам з округленням до цілого.

Загальна оцінка по дисципліні виставляється як середня арифметична з оцінок по диференційованому заліку та поточної успішності, з округленням до другого знаку після коми.

національна оцінка	бали
«5»	185-200
«4»	151-184
«3»	120-150

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Пропуски практичних занять або незадовільна оцінка відпрацьовуються викладачу групи або черговому викладачу. Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно з у четвер з 15⁰⁰ до 17⁰⁰ та по суботах з 9.00 до 13.00.

Політика щодо академічної доброчесності

Кафедра нормальної та патологічної клінічної анатомії підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Під час проведення контролю знань студентів не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном чи іншими електронними пристроями.

Політика щодо відвідування занять та запізнь

Студенти зобов'язані систематично опановувати теоретичні знання та практичні навички, що передбачені навчальною програмою з дисципліни; завжди мати охайний зовнішній вигляд (білий халат, шапочка); вимикати мобільні пристрої під час проведення практичних занять; виконувати правила внутрішнього розпорядку ОНМедУ.

Під час занять дозволяється: залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача; пити безалкогольні напої; фотографувати слайди презентацій; брати активну участь у ході заняття.

Заборонено: їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження); палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби; нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу; грати в азартні ігри; наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території); галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Мобільні пристрої

Недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача) без дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії

Практичні заняття передбачають активну участь під час обговорення в аудиторії, студенти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі: повага до колег, толерантність до інших та їхнього досвіду, сприйнятливість та неупередженість, здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента, ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів, я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції, обов'язкове знайомство з першоджерелами. Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю. Відвідування практичних занять є обов'язковим.

Студенти з особливими потребами повинні попередити викладача до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у студента виникнуть будь-які питання, він може його завжди вирішити перш за все з викладачем або завучем кафедри, якщо це потрібно.

Охорона праці:

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.